

УДК 323.21(477):061

М. М. Стадник,

д. філос. н., професор кафедри публічного управління та адміністрування,
Університет Григорія Сковороди в Переяславі, м. Переяслав

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4264-8054>

Н. В. Ігнатенко,

к. пед. н., професор кафедри загальної і соціальної педагогіки і управління освітою,
Університет Григорія Сковороди в Переяславі, м. Переяслав

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1616-8708>

В. В. Редзюк,

к. і. н., доцент кафедри публічного управління та адміністрування,
Університет Григорія Сковороди в Переяславі, м. Переяслав

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1762-5042>

DOI: 10.32702/2306-6814.2022.24.79

ГРОМАДСЬКА ДУМКА В ПУБЛІЧНО-УПРАВЛІНСЬКОМУ ВИМІРІ

M. Stadnyk,

Doctor of Sciences in Philosophy, Professor of the Department of Public Management
and Administration, Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav, Pereiaslav

N. Ihnatenko,

PhD in Pedagogical Sciences, Professor of the Department of General and Social Pedagogy
and Management of Education, Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav, Pereiaslav

V. Redziuk,

PhD in Historical Sciences, Associate Professor of the Department of Public Management
and Administration, Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav, Pereiaslav

PUBLIC OPINION IN THE PUBLIC-ADMINISTRATIVE DIMENSION

У статті розкрито роль громадської думки у публічно-управлінському процесі. Показано, що практичне впровадження в українському суспільстві цінностей та ідеологем громадянського суспільства як сукупності різних форм об'єднання громадян та способів взаємодії з органами публічного управління на основі рівноправного партнерства відбувається досить повільно. Ситуація ускладнюється ще й тим, що в різні періоди незалежності України не враховувалася думка громадськості щодо стратегій і шляхів розвитку українського суспільства. Громадська думка, здійснюючи соціальний вплив на інститути громадянського суспільства на органи публічної влади та органи місцевого самоврядування, має стійкі види соціальної взаємодії, що склалися історично, самовідтворюються та задовольняють важливі потреби людей. Суб'єкти публічного управління мають сприяти громадянському суспільству та удосконалювати відповідний механізм врахування громадської думки як при розробленні, так і прийнятті публічно-управлінських рішень.

The article reveals the role of public opinion in the public management process. It is shown that the practical implementation in Ukrainian society of the values and ideologies of civil society as a set of various forms of association of citizens and methods of interaction with public administration bodies on the basis of equal partnership is quite slow. The situation is further complicated by the fact that during various periods of Ukraine's independence, public opinion regarding strategies and ways of development of Ukrainian society was not taken into account. Public opinion, exerting social influence on civil society institutions, public authorities and local self-government bodies, has stable types of social interaction that have developed historically, reproduce themselves and satisfy important needs

of people. The relationship between social reality and public opinion is manifested in the relation of identity of public opinion to the subject of expression. Another relationship manifests itself in the discrepancy or difference between everyday thought and its object. In this sense, subjective thought only partially reproduces objective processes. And therefore, public opinion has a multi-vector character and can reproduce objective reality only partially. But partiality is not a characteristic of the entire surrounding social environment and public consciousness. Subjects of public administration should contribute to civil society and improve the appropriate mechanism for taking public opinion into account both when developing and making public-administrative decisions. On the other hand, it is necessary to expand the list of issues that are submitted to public public discussions, in particular, such as concepts of development, projects of regulatory and legal acts that have important social importance. These include those that regulate the rights and freedoms of a person and a citizen, the powers of state authorities and local self-government bodies, authorized persons who perform the management functions of the state or local self-government, the distribution and spending of funds from the state budget and local budgets, competitive (tender) procedures; projects of state strategies and programs of state policy reform in various spheres of state activity, regional development.

Ключові слова: громадська думка, публічне управління, органи державної влади, управлінські рішення, функції громадської думки.

Key words: public opinion, public administration, state authorities, management decisions, functions of public opinion.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Повноцінний вступ України у європейське співтовариство є основною метою і має беззаперечну підтримку у суспільстві. У цьому процесі українське суспільство не має іншої альтернативи на шляху до розвитку громадянського суспільства та всебічних якісних перетворень, ніж утвердження демократичних цінностей. Одним із шляхів до означеного процесу є активність громадян та врахування органами державної влади та місцевого самоврядування при виробленні управлінських рішень громадської думки. Нині успіхи України на шляху до реформ ґрунтуються на розумінні громадянами безальтернативності вибору руху до європейського співтовариства. Утвердження цінностей громадянського суспільства є одним із головних завдань політики модернізації України. Водночас, практичне впровадження в українському суспільстві цінностей та ідеологем громадянського суспільства як сукупності різних форм об'єднання громадян та способів взаємодії з органами публічного управління на основі рівноправного партнерства відбувається досить повільно. Ситуація ускладнюється ще й тим, що в різні періоди незалежності України не враховувалася думка громадськості щодо стратегій і шляхів розвитку українського суспільства. Відбулося збільшення статків заможних людей на тлі збідніння більшості пересічних українських громадян, фактично відбулося їх відсторонення від вироблення, ухвалення та контролю за виконанням політичних рішень, іншими вадами державного механізму, який і дотепер був зорієнтований виключно на забезпечення життєдіяльності певних олігархічних холдингів та фінансово-політичних груп. Тому питання утвердження демократичних цінностей щодо розвитку громадянського су-

спільства в Україні безумовно є однією із нагальних сучасних проблем. Особливої актуальності дана тема набуває у прагненні України долучитися до європейського та світового культурного простору та у бажанні розвитку й отриманні більш легітимної, демократичної і правової влади.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Парадигма розвитку громадянського суспільства є вкрай актуальною, адже в світлі підписання угоди про асоціацію існує опір змінам та протидія європейським принципам та засадам впровадження відповідних політичних вимірів. Аналізу теоретичних засад публічного управління, механізмів його вироблення присвятили свої праці такі вітчизняні науковці: як В. Ємельянов, О. Пархоменко-Куцевіл, О. Пухал, Ю. Саух, О. Титаренко, О. Карпенко, В. Куйбіда, С. Хаджирадева та ін. Водночас особливості впливу громадської думки як інституту громадянського суспільства на діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування на процеси реформування системи публічного управління досліджені недостатньо, що в значній мірі актуалізує вибір теми даного дослідження.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є розкриття громадської думки як інструменту впливу громадянського суспільства на діяльність органів публічної влади в Україні.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБґРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Внутрішні процеси гальмування реформ, які пов'язані з повільною зміною культурологічних, політичних,

соціальних цінностей та стандартів, у докорінному "перевантаженні" узвичаєних стереотипів мислення є перешкодою щодо розвитку механізмів направлених на врахування органами державної влади та місцевого самоврядування думки громадськості. Необхідність зближення українською політики з цінностями європейської спільноти є необхідною передумовою подальших якісних соціальних змін. Очевидні переваги такого процесу є скоріше викликом часу, а не примхою окремих політиків та державних управлінців. А отже, демократизація розвитку соціального процесу передбачає утвердження європейських цінностей, зокрема, врахування громадської думки щодо оцінок ефективності діяльності органів влади та місцевого самоврядування, їх управлінських рішень.

Громадська думка — розуміється як певна форма відтворення та реалізації суспільної свідомості. При чому, у своїй основі, це свідомість окремих індивідів об'єднаних у суспільні групи на основі суспільних інтересів, які виступають формою суспільного відображення об'єктивної соціальної реальності. Як правило, у соціальному процесі під громадською думкою розуміють колективну думку щодо різних форм соціального буття, зокрема: подій та вчинків, які мають відношення як до зовнішнього життя та внутрішнього життя. Існують різні форми отримання громадської думки, однією із яких є громадське обговорення, громадське опитування.

У реальному соціальному процесі активність громадськості веде до розвитку самоврядування. Під громадською думкою як правило розуміють думку груп або колективу щодо різних сторін його життя. У нинішньому публічно-управлінському процесі органи публічної влади, з метою удосконалення конституційно-правового регулювання, отримують громадську думку шляхом обговорення тих чи інших суспільних проблем [1]. В основі розуміння поняття "громадська думка" є використання латинських виразів "publica opinio" і "opinio publica", які вживалися ще у період середньовіччя Йоханнесом фон Солсбері. Водночас, подібне розуміння означених понять мало місце і в період античності, та в період виникнення людської цивілізації.

Відомо, що носіями громадської думки постають громадяни країни. В основі структури громадської думки функції, які мають відношення до раціонального та ірраціонального сприйняття соціальної дійсності. Вони передбачають знання про соціальний об'єкт емоційно сприйнятий на психологічному рівні, що проявляється шляхом виявлення певних почуттів і виражається — через вольові вчинки громадянин як суб'єктів. З іншого боку, громадська думка несе у своїй сутності інформаційну складову, яка відображає суб'єктивний світ людини щодо її ставлення до світу та подій і явищ дійсності й в такому розумінні забезпечує субективізацію соціального процесу. Іншою важливою функцією громадської думки є нормативна, яка виконує регулює поведінкову складову людини щодо морально-етичних цінностей, зокрема: правил, норм, моральні настанови, дієві чинники щодо установок і суджень розвитку соціального процесу [2]. Особливою в системі громадської думки постає оціночна функція, яка виражає відповідні судження щодо різних питань організації соціального жит-

тя її функціональна роль тісно пов'язана із консультуванням. Останнє, безпосередньо, враховується при підготовці і прийнятті органами публічного управління відповідних рішень. Водночас, у процесі прийняття рішень органами влади зростає роль такої функції громадської думки, яка має директивний характер відносно важливих рішень щодо життєвих соціальних проблем. Особливо актуальною така функція постає в період виборчого процесу або ж проведення референдумів та різних форм організації місцевого самоврядування. У нинішніх умовах розвитку суспільства, не менш важливою функцією постає прогностична, яка виробляє прогноз щодо певних суспільних процесів та змін. З іншого боку, громадська думка має і виховну роль відносно поведінкової складової суб'єктів публічного управління.

Для реалізації функцій громадської думки необхідно у першу чергу утвердження демократичних цінностей, розвитку політичного так і соціально-економічного стану країни, які б могли забезпечити: вільне висловлювання своєї думки, доступу до публічної інформації, взаємодію владних інституцій в публічно-управлінському процесі. Появі масових організацій громадського характеру у суспільстві сприяло виокремлення у політичному процесі всезагального виборчого права, політичних партій, які ставили своїй сутності різні як політичні, так і соціально-економічні завдання. У той же час існуючі профспілки, як інституція громадянського суспільства, забезпечували реалізацію інтересів громадськості [3].

До недавнього часу вважалося що громадську думку презентують лише представники еліти, які є більш поінформованими, але подібна практика мала місце лише до кінця дев'ятнадцятого століття коли представлені ними думки ставали громадськими лише у сенсі подальшого їх публічного обговорення. Подібне було характерним із збільшенням масових рухів, зокрема таких як вуличні маніфестації, які спричинені урбанізацією та індустріалізацією. Важливу роль у цьому процесі відігравали засоби масової інформації. Саме вони ставали новим напрямом впливу на громадськість і засобом формування та реалізації громадської думки. Із процесом розвитку ЗМІ, відбувалася її актуалізація, що потребувало розширення використання комунікативних засобів в соціальному процесі. З іншого боку, у сутність громадської думки здебільшого вкладається не одينية (індивідуальне), а колективне, тобто громадське. Більш того воно протиставляється індивідуальному, носить характер масового, спільного, загального, тобто те, що має характер державного або ж публічного і у своїй сутності несе загальнолюдські цінності. Як правило, у європейській практиці поняття громадська думка має полісемантичний характер. Так, для прикладу, розуміння громадської думки зводиться до мас, які мають обдумане кваліфіковане судження. З іншого боку під громадською думкою розуміють панівну позицію, яка приймається більшістю, настроями громадян, водночас, у своїй сутності вона може носити масовий характер і постає носієм масової свідомості. У подібній формі громадська думка виражає синтезовану позицію суспільства, яка вклю-

чає велику кількість поглядів на певні соціальні, економічні або ж політичні процеси в державі [4].

Відомо, що в структурі соціальних відносин поняття громадська думка має розглядатися через єдність двох категорій: соціальний інститут і категорія соціальної діяльності. Перша, виокремлює соціальну думку як силу, яка через відповідні сфери приймає участь у соціальному регулюванні публічно-управлінських соціальних відносин. Це є механізм політичного вияву та впливу на публічне управління щодо соціального життя. Він може конкурувати, контролювати і регулювати політичні процеси. У такому розумінні громадську думку необхідно розуміти як соціальний інститут, що здатен модифікувати або зберігати певну структуру публічного управління, яке наділено багатограними функціями щодо реалізації громадського буття, громадської свідомості, формотворюючих елементів громадської свідомості до якої слід віднести як підсвідоме так і несвідоме сприйняття реальної дійсності. У цьому процесі вагомим місцем має підсвідомість як індивідуальна так і масова.

Інша діяльнісна категорія ґрунтується на цінностях, зокрема, ціннісних оцінках публічно-управлінських рішень і втілюється в практичній соціальній діяльності суб'єктів з аналізом їх результатів. Не існує громадської думки без соціальної діяльності.

У такому вираженні громадська думка тісно пов'язана із громадською свідомістю, що відображає можливість публічного оприлюднення її у різних виявах соціального буття, і перш за все публічно-управлінського. До різновидів форм соціальної свідомості відносять релігію, мораль, політику, культуру, науку тощо. Вони у різних способах та специфічних формах, відтворюють соціальну дійсність. Співвідношення соціальної дійсності та громадської думки проявляється у відношенні тотожності громадської думки до предмета висловлювання. Інше співвідношення має вияв в розходженні або відмінності між побутовою думкою та її об'єктом. В такому розумінні суб'єктивна думка лише частково відтворює об'єктивні процеси. А тому, громадська думка має багатовекторний характер і може відтворювати об'єктивну реальність лише частково. Але частковість є характеристикою не усього навколишнього соціального середовища та громадської свідомості. У такому вираженні громадська думка детермінована громадськими інтересами, а актуальність та дискусійність породжують відповідну реакцію у суспільстві, що впливає на публічно-управлінські рішення. Поінформованість щодо соціальних, економічних і політичних процесів у суспільстві та відповідна компетентність постають основною умовою виникнення громадської думки та її об'єктивності і зрілості.

До структури громадської думки слід віднести різні компоненти, зокрема: раціональний, емоційний та вольовий. Між ними існує тісний взаємозв'язок з відповідним синтезом масових почуттів, настроїв, перживань. Раціональне у їх основі поєднано із вольовим та емоційним. Завдяки громадській волі маси на практиці реалізують відповідні уявлення, погляди та думки. У такому розумінні громадська думка із суто духовної компоненти перетворюється у духовно-

практичну, де вона постійно формується і виражає позицію конкретної особи з властивим для неї відповідним світоглядом щодо розуміння соціальних, економічних і політичних процесів. З іншого боку громадська думка хоч і не завжди відтворює реально об'єктивні процеси, але вважається правильною у певному соціальному просторі. А тому, вона відображає певну соціальну дійсність, реальні причини, події та соціальні відносини.

Громадська думка, здійснюючи соціальний вплив на інститути громадянського суспільства на органи публічної влади та органи місцевого самоврядування має стійкі види соціальної взаємодії, що склалися історично, самовідтворюються та задовольняють важливі потреби людей. З іншого боку, громадська думка не є сталою, історично зумовленою суспільною формою соціальної діяльності громадян і не має своїх специфічних організацій. Але у своїй сутності, громадська думка є соціальною силою, яка через механізм соціального впливу, здійснює ретрансляцію норм, цінностей, традицій і приймає участь у регулюванні управлінських відносин.

У такому вираженні громадська думка як соціальний інститут забезпечує стійкість відповідної соціальної системи, її зв'язків, стосунків, відносин тощо. Залежно від видів соціальних відносин, зокрема — політичних, економічних, сімейних тощо визначаються їхні функції і ролі яку виконує той або інший елемент соціальної системи у її організації як цілого. Вплив громадської думки на органи влади реалізується у формуванні індивідуальних норм, цінностей та правил поведінки у суспільстві. У такому розумінні громадська думка є постійним контролером за поведінкою людини, розкриває її моральні прояви а також формує відповідні санкції, які можуть бути застосовані щодо порушників ustalених норм. Вплив громадської думки на управлінські рішення органів публічної влади може бути не тільки позитивним, але й негативним. У такому вираженні громадська думка регулює не лише стосунки між окремими людьми, але й має вплив на інші відносини, зокрема: економічні, політичні, моральні. Важливою із функцій громадської думки є контролююча вона передбачає здійснення контролю за системою управління органів публічної влади, де громадська думка бере під свою опіку та захист як окремих осіб так і офіційні інститути. Для прикладу, церква в Західній Україні є подібним інститутом, який перебуває під захистом громадської думки. А посягання на цей інститут завжди визнає осуд з боку громадськості. У такому розумінні громадська думка може надавати поради, рекомендації, різним соціальним інститутам, зокрема органам публічної влади, щодо вибору способу вирішення різноманітних проблем. Однією із форм подібного вирішення є референдум. Референдумом або ж шляхом прямого тиску громадська думка, вказує способи проведення політики стосовно певних проблем, які перебувають у центрі громадської уваги. Існує відмінність від тиску громадської думки і її диктату щодо органів влади. Диктат характеризує слабкість влади, її не здатність ефективно виконувати покладені на неї функції. Саме ці функції або забезпечують належне функціонування суспільства або ж не здатність до управління економічними, соціальними

ми та політичними процесами у державі. А тому, для суспільства подібного стану властива не стабільність та не стійкість. Подібна ситуація може перебувати лише у певному часі і влада постає заручником і від агресивно налаштованої юрби та тих хто нею маніпулює. До влади можуть прийти ватажки юрби. Це може привести з одного боку до докорінної зміни режиму — від диктатури громадської думки до її придушення. Подібні приклади мали місце у період роялістської Франції XVIII століття до якобінської диктатури, а також від Веймарської республіки до фашистського режиму у Німеччині, від громадської думки лютневого періоду у Петрограді 1917 року до ВЧК та Урицького та ін.

Громадська думка, реалізуючи свої функції у всіх сферах соціального життя. В системі публічно-управлінської діяльності громадська думка проявляється шляхом цілепокладання, яке виражає якісну загальну оцінку соціально-економічних і політичних проблем відповідного соціуму. Вона реалізується у вигляді суджень щодо підтримки того чи іншого управлінського рішення в контексті позитиву, негативу, або ж байдужості. У такому розумінні з'ясування спрямованості публічно-управлінських рішень, їх ефективності є головною характеристикою громадської думки.

На раціональність, інтенсивність та ефективність громадської думки вказує її інформаційна насиченість. Вона є свідченням того яким обсягом знань володіють люди щодо тих або інших важливих для них питань. Передбачувано діють ті, хто має більше знань щодо певних питань соціального життя, управлінських рішень органів влади, їх узгодженості із громадянським суспільством. Ступінь інформаційної поширеності у значній мірі залежить від підтримки соціальною спільнотою, яка ініціює та актуалізує означену думку. У значній мірі формую виміру громадської думки є гострота тих виявів соціального процесу, які мають місце у певному соціальному просторі, регіоні, органі публічної влади тощо.

У цілому, сфера вияву громадської думки це політика, право, мораль, економіка, наука, культура, релігія тощо. Найвиразніше громадська думка виявляється у сфері політики. Політичне забарвлення має громадська думка також і у правовій сфері, оскільки вчинки людей оцінюються з позиції діючих і бажаних правових норм. А тому, основним об'єктом громадської думки виступають громадські інтереси. У залежності від важливості й актуальності ходу соціального процесу в суспільстві вони породжують ланцюгову реакцію щодо взаємообміну думками та поглядами. Водночас, у цьому процесі виокремлюють як поінформованість та компетентність громадян. Компетентність виступає обов'язковою умовою виникнення громадської думки і характеризує відповідний рівень її зрілості. Характерним для громадської думки є апелювання до постійних соціальних, економічних і політичних змін.

Враховуючи зростаючу роль громадської думки в Україні, доцільним є посилення публічної політики з інститутами громадянського суспільства щодо забезпечення ефективності, дієвості управлінських рішень як центральних органів державної влади, органів виконавчої влади, так і органів місцевого самоврядування. З

цією метою необхідно розробити й прийняти програми комунікації із громадськістю, де передбачити встановлення конструктивного їх діалогу. Його ціллю є висвітлення програм, проектів, зокрема, ефективності здійснення та реалізації в Україні реформ, стратегій та пріоритетів розвитку [5].

Суб'єкти публічного управління мають сприяти громадянському суспільству та удосконалювати відповідний механізм врахування громадської думки як при розробленні, так і прийнятті публічно-управлінських рішень. Координаційна рада з питань розвитку громадянського суспільства та Міністерство юстиції України мають подати на розгляд Верховної Ради проект Закону щодо участі громадськості у процесі формування та реалізації державної політики, вирішенні питань місцевого значення, передбачений Розпорядженням Кабінету Міністрів України "Про затвердження плану дій із впровадження Ініціативи "Партнерство "Відкритий Уряд" від 24 лютого 2021 р. № 149-р, щодо вдосконалення правового регулювання процедури консультації, дія якого поширюватиметься на всі органи виконавчої влади, а також органи місцевого самоврядування [6].

Серед іншого, необхідно передбачити у даному проекті Закону дію таких норм як наявність чітко визначених наслідків порушень органом влади передбачених нормативно-правовою базою процедур консультацій з громадськістю. Це дає можливість підвищити ефективність публічно-управлінських рішень.

Необхідно також передбачити вимогу, щодо запровадження персональної відповідальності керівника підрозділу органу публічної влади, який відповідає за зв'язки з громадськістю. Іншого боку, необхідно розширити перелік питань, які виносяться на публічні громадські обговорення, зокрема таких як концепції розвитку, проекти нормативно-правових актів, що мають важливе суспільне значення. До них можна віднести ті, що регулюють права та свободи людини і громадянина, повноваження органів державної влади та органів місцевого самоврядування, уповноважених осіб які виконують управлінські функції держави або місцевого самоврядування, розподіл та витрачання коштів державного бюджету та місцевих бюджетів, конкурсні (тендерні) процедури; проекти державних стратегій і програм реформування державної політики у різних сферах діяльності держави, розвитку регіонів. Концепції проектів актів, які мають важливе суспільне значення, в обов'язковому порядку мають проходити у декілька етапів: 1) виноситися на публічні консультації через громадські ради при органах влади (проходить обговорення на засіданні громадської ради); 2) проходити обговорення у форматі відкритих публічних дискусій на експертному рівні за участі громадських експертів, науковців і розробників відповідних документів (у форматі круглих столів, форумів, конференцій); 3) попередньо обговорюватися проекти, щодо концепції розвитку. Дана норма дає можливість виявити проблемні місця відповідних правових документів ще на етапі їх створення та усунути їх у декілька етапів шляхом залучення експертного потенціалу громадських рад, що дасть можливість підвищити значення й питому вагу консультацій з громадськістю у форматі публічних дискусій.

ВИСНОВКИ З ПРИВЕДЕНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ В ЦЬОМУ НАПРЯМІ

В Україні в процесі демократичного розвитку суспільства відбувається виокремлення суб'єктів публічного управління, вони формують стратегічні пріоритети розвитку країни. В основі їх публічно-управлінської діяльності постають загальнолюдські цінності, які ефективно можна зреалізувати шляхом зростання ролі громадської думки. У соціальному процесі громадську думку слід розглядати — через категорію діяльності та соціальний інститут. Під діяльністю складовою громадської думки розуміють ціннісні чинники, оціночні та практичні що мають вияв у соціальних інтересах. Механізм публічно-управлінського впливу виступає соціальною силою щодо передачі норм, цінностей, традицій. Основним важелем для визначення об'єкта громадської думки виступають громадські інтереси. Враховуючи зростаючу роль громадської думки в Україні, доцільним є посилення взаємодії публічної політики з інститутами громадянського суспільства щодо забезпечення ефективності, дієвості управлінських рішень як центральних органів державної влади, органів виконавчої влади, так і органів місцевого самоврядування. З цією метою необхідно розробити й прийняти на рівні держави програми комунікації із громадськістю, де передбачити встановлення конструктивного їх діалогу. Його ціллю має стати висвітлення програм, проектів, зокрема, ефективності здійснення та реалізації в Україні реформ, стратегій та пріоритетів розвитку українського суспільства.

Література:

1. Стадник М. М., Ігнатенко Н. В., Бріт О. В., Майдаевич Л. О. Управлінські пріоритети сталого розвитку суспільства. Інвестиції: практика та досвід. 2021. лют. (№ 4). С. 86—93.
2. Svistunov, O, Panchenko, A., Stadnyk, M., Li M. (2020) Strategic management of intellectual capital of the enterprise in the framework of informatization of the economy. Academy of Strategic Management Journal, Volume 19, Issue 1, URL: <https://www.abacademies.org/articles/Strategic-management-of-intellectual-capital-of-the-enterprise-in-the-framework-of-informatization-of-the-economy-1939-6104-19-1-488.pdf>
3. Стадник Н. Н. Молодежная политика европейского союза как фактор социально-экономической безопасности личности // Economic security the theory, methodology, practice. Collective monograph. Pegasus publishing, Lisbon, Portugal, 2018. p. 62—73.
4. Mykola M. Stadnyk, Serhii B. Chekhovych, Hanna S. Yermakova, Valeriy V. Kolyukh, Ilkin S. Nurullaiev, The Factors of Constitutional Support for the Rule of Law in the System of Public Authorities", WSEAS Transactions on Environment and Development, vol. 18, pp. 182-190, 2022 [epository.lppm.unila.ac.id/45457/1/The%20Empowerment%20of%20Critical%20and%20Creative%20Thinking%20%28CCT%29%20Skills%20through%20Inquiry%20Social%20Complexity%20%28ISC%29-based%20Student%20Worksheets.pdf](https://www.ijournal.com/45457/1/The%20Empowerment%20of%20Critical%20and%20Creative%20Thinking%20%28CCT%29%20Skills%20through%20Inquiry%20Social%20Complexity%20%28ISC%29-based%20Student%20Worksheets.pdf)
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 8 липня 2020 р. № 839-р. Про затвердження плану заходів на

2020 рік щодо реалізації Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016—2020 рр. <https://earch.ukr.net/?q=Розпорядженням%20Кабінету%20Міністрів%20України%20%20№%201176-р%20від%2026%20листопада%202020%20#gsc.tab=0&gsc.q=Розпорядженням%20Кабінету%20Міністрів%20України%20%20№%201176-р%20від%2026%20листопада%202020%20&gsc.page=1>

6. Постанова Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2021 р. № 149-р Про затвердження плану дій із впровадження Ініціативи "Партнерство "Відкритий Уряд" у 2021-2022 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/149-2021-%D1%80#Text>

References:

1. Stadnyk, M. Ihnatenko, N. Brit, O. and Maidaevych, L. (2021), "Administrative priorities of steady development of society", Investytsiyi: praktyka ta dosvid, vol. 4, pp. 86—93.
2. Svistunov, O. Panchenko, A. Stadnyk, M. and Li, M. (2020), "Strategic management of intellectual capital of the enterprise in the framework of informatization of the economy", Academy of Strategic Management Journal, vol. 19, issue 1, available at: <https://www.abacademies.org/articles/Strategic-management-of-intellectual-capital-of-the-enterprise-in-the-framework-of-informatization-of-the-economy-1939-6104-19-1-488.pdf> (Accessed 30 Nov 2021).
3. Stadnyk, N.N. (2018), "Youth policy of the European Union as a factor in the socio-economic security of the individual", Economic security the theory, methodology, practice. Collective monograph, Pegasus publishing, Lisbon, Portugal, pp. 62—73.
4. Stadnyk, M.M. Chekhovych, S.B. Yermakova, H.S. Kolyukh, V.V. and Nurullaiev, I.S. (2022), "The Factors of Constitutional Support for the Rule of Law in the System of Public Authorities", WSEAS Transactions on Environment and Development, vol. 18, pp. 182—190, available at: [epository.lppm.unila.ac.id/45457/1/The%20Empowerment%20of%20Critical%20and%20Creative%20Thinking%20%28CCT%29%20Skills%20through%20Inquiry%20Social%20Complexity%20%28ISC%29-based%20Student%20Worksheets.pdf](https://www.ijournal.com/45457/1/The%20Empowerment%20of%20Critical%20and%20Creative%20Thinking%20%28CCT%29%20Skills%20through%20Inquiry%20Social%20Complexity%20%28ISC%29-based%20Student%20Worksheets.pdf) (Accessed 30 Nov 2022).
5. Cabinet of Ministers of Ukraine (2020), Resolution "On the approval of the 2020 action plan for the implementation of the National Strategy for Promoting the Development of Civil Society in Ukraine for 2016—2020", available at: [https://earch.ukr.net/?q=Розпорядженням%20Кабінету%20Міністрів%20України%20%20№%201176-р%20від%2026%20листопада%202020%20#gsc.tab=0&gsc.q=Розпорядженням%20Кабінету%20Міністрів%20України%20%20№%201176-р%20від%2026%20листопада%202020%20#gsc.page=1](https://earch.ukr.net/?q=Розпорядженням%20Кабінету%20Міністрів%20України%20%20№%201176-р%20від%2026%20листопада%202020%20#gsc.tab=0&gsc.q=Розпорядженням%20Кабінету%20Міністрів%20України%20%20№%201176-р%20від%2026%20листопада%202020%20&gsc.page=1) (Accessed 30 Nov 2022).
6. Cabinet of Ministers of Ukraine (2021), Resolution "On the approval of the action plan for the implementation of the "Open Government Partnership" Initiative in 2021—2022", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/149-2021-%D1%80#Text> (Accessed 30 Nov 2022). *Стаття надійшла до редакції 21.11.2022 р.*